

Fæstning, fordi der ingen Retrætelinie var, og derved blev den uhyggelige Tale om Fredericias Opgivelse, som vi have hørt i en anden Forsamling, dragen frem igjen. Jeg vil for det Første tillade mig at bemærke, at det ikke blev bestemt at føre Jernbanen igjennem Fredericia af den Grund, det ærede Medlem nævnte, men een af de Grunde, hvorfor man vilde føre den igjennem Fæstningen, var, at Fjenden ikke ved Hjælp af den skulde kunne omgaae Fæstningen og overskrymme den nordlige Deel af Landet. Jeg har aldrig rigtig troet paa Betydningen af disse militære Grunde, men saaledes lode de. Dernæst skal jeg bemærke, at en Fæstning ikke skal have nogen Retrætelinie, det er kun faste militære Stillinger, der skulle have en saadan. Man opgav Fredericia som Fæstning, fordi man ikke havde Naad til at offre de mange Tropper, det vilde koste at holde den, og man opgav den som fast Stilling paa Grund af, at den ikke havde nogen Retrætelinie, men det var ikke som Fæstning, den blev opgivet, fordi den ingen Retrætelinie havde. — Hvad Viborg Domkirke angaaer, da har jeg i sidste Maal søgt den fornødne Underretning om samme hos de Mænd, der alene tilbunds kunne vide Besked dermed, og derefter forekomme de Ankeposter, der ere fremførte derimod, mig aldeles irrelevante og tildeels urigtige, forsaavidt der er talt om, at der skulde herske stor Strid med Hensyn til den Form og de Forhold, til hvilke Kirkens Ydre og Indre skulde føres tilbage. En saadan Strid har slet ikke fundet Sted; der har kun med Hensyn til enkelte uvæsentlige Punkter været Strid om, hvorledes Kirken skulde restaureres, og i det Væsentlige har man meget godt kunnet skjønne, hvorledes Kirken oprindelig saae ud, idetmindste kjenner den Mand, som har forfattet Tegningerne, ikke en saadan Forskjellighed i Anstuelser. Naar der dernæst er talt om, at de ¹⁹/₂₀ Dele af Kirken ere revne ned, og at kun ¹/₂₀ staaer, da kan dette vel være ganske rigtigt, men det er slet alene af den Grund, at disse Dele ikke kunde staae, fordi de vare saa elendige. Det viste sig, at de to Aldebrande, Kirken er undergaaet i Begyndelsen af det 16de og det 18de Aarhundrede, have haft en saadan Indvirkning paa den, at de have ødelagt Ste-

nes Fasthed og Sammenhængskraft, men dette kunde man ikke see, før man fik alt det Overkaffede hugget bort; da saae man, hvor galt det var; det viste sig da, at de mange Tilbygninger til Kirken ikke vare fremkomne af Trang til Rum eller af architectoniske Hensyn, men kun for at støtte paa Kirken, for at den ikke skulde falde sammen; og nu var den endelig i Begreb med at falde sammen. Hvis jeg forstod det ærede Medlem ret, meente han, at man havde begaaet en Forsyndelse mod Historien ved at staae en Streg over, hvad Aarhundreder havde gjort for Kirken og ved at søge at bringe den tilbage til dens oprindelige Tilstand. Men man vil see, at dette kun i ringe Grad er Tilfældet, thi Tilbygningerne ere egentlig kun Muurpiller, der skulle støtte Kirken, ja, man er endogsaa gaaet saavidt, at man har bygget et Capel op til den, hvilket, efter den sagkyndige Mands Mening, som jeg har haft Leilighed til at gjøre mig bekendt med, væsentlig er skeet for at støtte Kirken. Taarnene vil jeg slet ikke tale om, thi deres Tilstand vil være kendt for alle dem, der have seet Kirken i Naturen eller Afbildninger. Naar der er talt om, at der skulde være begaaet Helligbrøde, navnlig ved at Been skulle være tagne ud af Gravmølerne, da har Synet — og jeg skal med Glæde vise det ærede Medlem alle de aarlige Synsforretninger; kun iaar er der paa Grund af Krigsforholdene, ikke foretaget nogen — udtryffeligt udtalt, at man er gaaet tilbærks med den største Varsomhed ved Flytningen af de Afvødes Levninger. Det kan imidlertid være muligt; at der undertiden er kommet nogle Been til at ligge udenfor mellem Muursteensbrokkerne; og jeg vil da haabe, overeensstemmende med det ærede Medlem, at det har været plebeiske Been, og at de ikke have hørt til de patriciske Slægter, der ere saa berømte her i Danmark, og som ere blevne begravede der, og naar, efter Hamlets Mening den store Cæsars Hjerne ikke led en bedre Medfart end Narren Yorks, maa man vel finde sig i, at det ikke gaaer os Plebeiere bedre. Der er som sagt anvendt den største Varsomhed, og det er Stiftsøvrigheden, der har afholdt Syn og haft Tilsyn med Flytningen; vel kunne Been ved en Feiltagelse være